

Jaan Tõnissoni Seltsi

TEGEVUSARUANNE 2021. aasta kohta

Seltsi nimekirja kuulub 31.12.2021.a seisuga 83 liiget. Seltsi astus 2021. aastal üks inimene ja liikmeskonnast kustutati kaks inimest, neist mõlemad seoses nende surmaga.

Seltsi tööd korraldas 9-liikmeline juhatus. Aasta alguses oli juhatuses kaks auliiget (Kull, Ahland), kuid Harry Ahlandi tervislik seisund ei lubanud tal juhatuse tööst osa võtta ning tema surm kustutas ta nii juhatuse kui ka seltsi nimekirjast. Sergei Metlev teatas pärast esimest juhatuse koosolekut, et tema töökohustused Tallinnas ei luba tal juhatuse töös osaleda ning ta palus end vabastada juhatuseliikme ülesannetest. Sisuliselt Metlev juhatuse liikmena tööle ei asunudki.

Juhatuseliikmetel olid kindlad vastutusvaldkonnad: Krista Aru - seltsi juhataja;

Trivimi Velliste – abijuhataja, koostöö teiste seltsidega; eesti keele väärtustamine;

Ave Soeorg – sekretär; liikmemaksud ja arveldused, sisesuhtlus;

Riina Kala – assistent; Tõnissonide sugupuu kontaktid; perekonna matmiskohad;

Aare Pällin – projektijuht, Tõnissoni õpiraha taaselustamine, suhted Viljandiga;

Liina Kessa – Mursi talu puudutavad küsimused;

Epp Alatalu – projektijuht: kooliprogrammid;

Sergei Metlev – projektijuht;

Reimo Rehkli – kommunikatsioonijuht; kodulehekülge, FB;

Agu-Üllar Kull – auliige, Anna Haava 7/7A hoones riigivanem Jaan Tõnissoni mälestustoa korraldamine;

Harry Ahland – auliige;

Juhatuseliikmetele koostööd 2021. aastal järgmistele teemadele:

- möödus 80 aastat päevast, millest on säilinud viimased dokumentaalsed materjalid Jaan Tõnissoni kohta – väärikas päeva meenutamine;
- seltsi kodulehekülje uuendamine, FB kanali aktiveerimine;
- Jaan Tõnissoni elu ja tegevuse tutvustamine noortele;
- Jaan Tõnissoni nime jäädvustamine Tallinna linnaruumis;
- Tõnissoni sünnikodu Mursi tulevik ja seltsi suhestumine Mursiga

MTÜ Jaan Tõnissoni Selts kuulub 2019. aastast tulumaksusoodustusega MTÜ-de nimekirja. MTÜ Jaan Tõnissoni Selts ei ole jätkuvalt käibemaksukohuslane.

2021. aastal mõjutasid seltsi tegevust Covid-19 levikuga seotud üleriigilised piirangud ja üldine epidemioloogiline olukord, mille tõttu tuli mitmed planeeritud üritused ära jätta või edasi lükata, nende hulgas ka kavandatud ettekandekoosolekud ja üldkoosolek.

Juhatuseliikmeid toimus 2021. aastal neli (4). Neist vaid üks (3. juulil) füüsilise kokkusaamisena, ülejäänud toimusid Skype'i teel.

Alustatud ja ellu viidud algatused 2021. aastal:

- Seltsi kodulehe korrastamine ja uuendamine. Reimo Rehkli eestvedamisel koostati kodulehe uus struktuur ning korraldati infolistid, et info oleks kõikidele seltsi liikmetele kättesaadav võimalikult kiiresti. Ave Soeorg hoolitses listides esitatud info eest.

- Jaan Tõnissoni mälestuse jäädvustamine Tallinna linnaruumis. Saavutati põhimõtteline kokkulepe Tallinna linnavalitsuse kesklinna valitsusega, et mälestusmärk Jaan Tõnissonile võiks tulla Nunne tänavale. Linnavalitsus märgistas ka mälestusmärgi võimaliku asukoha. Postimees Fond on valmis rahastama ideekonkursi kolme tööd, et siis juba nende vahel valida võimalik tööde teostaja. Tallinna kesklinna valitsusele on seltsi poolt saadetud kiri nii ideekonkursi kui ka selle rahastamise osas. Kirjas tehti ka ettepanek, kes võiksid kuuluda kolme paremat tööd ja hiljem võidutööd valivasse komisjoni.

Talgupäeva Mursil ei õnnestunud korraldada. Kevadel 2021 sai Mursi talukoht uue omaniku ning seltsi palvele viia Mursil läbi seltsi talgupäev, uus omanik ei vastanud. Samuti ei õnnestunud selgitada, millised on uue omaniku plaanid Mursiga.

Epp Alatalu poolt välja pakutud algatus: korraldada koolinoortele uurimis-ja loominguline konkurs vastamiseks küsimustele, milles ja millisena elavad Jaan Tõnissoni ideed tänases päevas nihkus aastasse 2022. Nimelt ei pidanud Eesti Ajaloo- ja Ühiskonnaõpetajate Selts õigeaks kuulutada konkursi välja vahetult enne jõulupühi ning palus enne konkursi kuulutamist noortele ette valmistada täiendavat infomaterjali. Selts töötab plaaniga edasi ning loodab konkursi välja kuulutada 2022. aasta sügisel.

Korraldatud üritused:

- Jaan Tõnissonile pühendatud mälestuspäev toimus 3 juulil 2021 Raadi kalmistul. Mälestuspalve pidas Tartu Pauluse kiriku piiskop Joel Luhamets. Hauaplatsil meenutasid Tõnissoni Sihtasutuse Jaan Tõnissoni Postimehe fondi esimees Mart Raudsaar, Tartu linnaepe Urmas Klaas ja Jaan Tõnissoni Seltsi juhataja Krista Aru. Musitseeris Toomas Peterson.

Kell 14 jätkus päev Eesti Üliõpilaste Seltsis ettekannetega. Eestile ja Eesti inimestele raskest ning keerulisest 1941. aastast andis ülevaate ajaloolane Ago Pajur. Ettekande pealkirjaks oli: „'A.D. 1941 - Skylla ja Charybdise vahel'. Eesti Üliõpilaste Seltsi vilistlane Marko Odamus rääkis vaatega 1941. aastale teemal „Rahvusliku eliidi hävitamine kui rahvusvaheline kuritegu“. Kolmas ettekanne, „Tõde on alati olemas“, oli Jaan Tõnissoni ajakirjandusauhinnana aasta ajakirjaniku tiitli pälvinud ajakirjanikult Ülle Harjult.

Raadi kalmistult viis seltsi poolt tellitud transport kõik soovijad lühikesele külaskäigule Anna Haava tänavale, Jaan Tõnissoni kunagise kodumaja juurde.

Üritusest osavõtt oli rohkearvuline ning üritus õnnestus igati.

- 22. detsembril 2021 tähistati küünalde süütamise ja Krista Aru, Enn Lillemetsa ja Kalju Konsini sõnavõttudega Jaan Tõnissoni monumendi juures Tõnissoni 153. sünniaastapäeva. Mälestusminutitel osales ja võttis sõna ka 19. augustil Jaan Tõnissoni mälestussamba juurde kollased roosid istutanud Tartu Zonta klubi esindaja.

Noortele suunatud tutvustusüritused:

Krista Aru pidas ettekanded Jaan Tõnissonist Hugo Treffneri Gümnaasiumis, Kuusalus Eduard Ahrensi V konverentsil, Pärnus rahvaulikoolide 100. aastapäeva konverentsil ning Carl Robert Jakobsoni mälestuspingi avamisel Tartus.

Koostöosuhted:

Seltsil on head koostöosuhted mitme mittetulundusühinguga: Konstantin Pätsi Muuseum, J. Laidoneri Selts, Eesti Lipu Selts, Eesti Rahva Muuseumi Sõprade Selts, Akadeemiline Põllumajanduse Selts, Vanemuise Selts, Jaan Tõnissoni Instituut jt.

Selts osales aktiivselt Karl August Hermann 170. sünniaastapäeva tähistamise üritustel.

Sisuline ja toetav on olnud seltsi koostöö Postimehe Gruppi kuuluvate meediaväljaannete ja grupi juhatusega.

Koostöö sündis TÜ raamatukoguga, mille tulemusel valmis 2022. aastal Eesti ajakirjanduse ajaloole pühendatud väljaanne „Elu esiküljel“.

Hinnang seltsi tööle 2021. aastal: hoolimata Covid-19 levikuga ilmnenu raskustest suutis selts edasi tegutseda ning korraldada ka ühe väga õnnestunud ürituse (3.juuli).

Aeglaselt, kuid järjepidevalt on nihkunud edasi Jaan Tõnissonile Tallinnasse rajatava mälestusmärgi temaatika.

Hea ja töötava lahendusega on noorte kaasamise küsimus ning ka Jaan Tõnissoni 150.sünniaastapäeva tähistamist märkiva väljaande koostamine on lõpule viimata.

Seltsi rahaline seisukord oli ja on rahuldav. Lisaks liikmemaksudele sai selts nii annetusi kui ka toetust.

Krista Aru

Jaan Tõnissoni Seltsi juhataja